

Toen ik hoorde dat er een voorstel voor een wetwijziging ten behoeve van thuisonderwijs zou komen, was ik in eerste instantie blij. Eindelijk zouden ouders niet langer verplicht worden hun kinderen naar een niet passende schoolsituatie te sturen maar zouden er goede alternatieven mogelijk worden.

Helaas blijkt dit wetsvoorstel niet dit doel te hebben. Het blijkt al uit de titel, waaruit duidelijk spreekt dat dit een aanscherping van de regels rondom vrijstelling leerplicht gaat, niet om regulering van thuisonderwijs. Een gemiste kans, wat mij betreft!

In Nederland zijn veel kinderen die nu niet naar school gaan. De officiële cijfers over thuiszitters wisselen nogal, afhankelijk van de definitie die gehanteerd wordt. Op de website van de Rijksoverheid lezen we dat er per schooljaar tussen de 4200 en 4500 leerlingen als thuiszitter geregistreerd zijn. Andere bronnen, zoals <http://www.autipassendonderwijsutrecht.nl/thuiszitters> spreken over ca 15.000 leerlingen waarvan bekend is dat ze niet naar school gaan en een onbekend aantal dat niet geregistreerd staat als thuiszitter of langdurig uitgevallen omdat scholen dit simpelweg niet als zodanig gemeld hebben. Mijn zoon is een van die gevallen geweest. Officieel ging hij gewoon naar school, maar in de praktijk zat hij 10 maanden volledig thuis. De administratieve handelingen om hem als thuiszitter te registreren werden als niet nuttig beschouwd. Zo zijn er vele, vele kinderen die niet of niet volledig naar school kunnen, maar wel leerbaar zijn en leerbehoeften hebben.

Passend onderwijs

Deze kinderen gaan niet naar school omdat ze geen passend onderwijs ontvangen en daardoor ziek worden. Hoe mooi het idee van passend onderwijs ook is, in de praktijk werkt het niet. Het huidige onderwijs is misschien geschikt voor gemiddelde kinderen, maar hoe verder een kind van het gemiddelde afwijkt, hoe meer maatwerk het nodig heeft. In een klas met dertig leerlingen zijn de mogelijkheden daartoe gewoon te beperkt. Zeker als vanuit het samenwerkingsverband de hand op de knip gehouden wordt. Zo bestempelt het samenwerkingsverband in onze regio een arrangement van 2 uur in de week begeleiding op school voor een herintredende hoogbegaafde thuiszitter met motorische achterstand, angsten en vermoedelijk dyslexie als “enorm groot”, terwijl school aangeeft meer hulp nodig te hebben.

Dit blijkt slechts het topje van de ijsberg te zijn. Tijdens de sluiting van de scholen vanwege COVID-19 kwamen veel ouders en kinderen erachter welk effect de drukke schoolomgeving op kinderen kan hebben. Thuis, waar ze in eigen tempo en zonder afleiding van klasgenoten konden werken, kwamen ze veel beter tot hun recht. Juist ook deze ervaringen nodigen uit tot het verkennen van de kansen die goed georganiseerd thuisonderwijs kan bieden.

Wetsvoorstel Voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingbezwaren

Helaas maakt het wetsvoorstel echt thuisonderwijs onmogelijk. Het verplicht ouders tot schooltje spelen in een vaste kamer in huis, met een van tevoren vastgesteld plan, gecontroleerd door externe instanties die daar niet de kennis en kunde voor bezitten. Echt thuisonderwijs biedt ruimte om het onderwijs in te

richten zoals bij het gezin past. Om waardevolle samenwerking aan te gaan met andere gezinnen. Om te leren in de praktijk, in musea, in de natuur. Om in te spelen op de behoefte van het kind, langer stil te blijven staan bij onderwerpen die meer tijd nodig blijken te hebben, of juist sneller door te gaan als een onderwerp beheerst wordt.

Ik ben het niet eens met dit wetsvoorstel en wil u uitnodigen de kansen die thuisonderwijs kan bieden te verkennen.

De kansen van thuisonderwijs

Thuisonderwijs biedt mijns inziens veel kansen voor alle kinderen die niet tot hun recht komen in het huidige onderwijs. Het geeft mogelijkheden tot maatwerk die op scholen simpelweg niet bereikt kunnen worden door gebrek aan tijd voor individuele aandacht en gebrek aan geld voor het inhuren van begeleiding.

Thuisonderwijs geeft gezinnen de mogelijkheden om hun eigen kracht in te zetten en niet afhankelijk te worden van hulpverlening. Want wanneer een kind uitvalt en thuis komt te zitten is er een heel circus aan hulpverlening nodig om het kind weer op te lappen en met hulp weer naar school te krijgen. Zelfredzaamheid is goed voor het welbevinden van ouders en kinderen. Het is niet voor niets een belangrijk speerpunt van sociale wijkteams.

Thuisonderwijs biedt mogelijkheden voor scholen om hun onderwijs beter in te richten. Als ouders die dat willen kunnen kiezen voor thuisonderwijs, verlaagd dat de druk op scholen en samenwerkingsverbanden. Dit komt de leerlingen die wel naar school gaan ten goede. En dat terwijl ook de kinderen die thuisonderwijs genieten beter tot hun recht komen. Een win-win situatie dus.

Het verlaagt de druk op sociale voorzieningen als PGB en zorg in natura, want als kinderen beter in hun vel zitten door meer passend onderwijs is er minder zorg nodig.

Voor kinderen die zorg nodig hebben biedt thuisonderwijs meer flexibiliteit om een passend weekprogramma te maken waarbij zorg en onderwijs op elkaar afgestemd zijn. Niets is zo stressvol als van school naar zorgverlener te moeten racen om vervolgens weer op tijd op school te moeten zijn om belangrijke instructie niet te missen. U kunt wel raden wat deze stress voor effect heeft op de effectiviteit van zowel de zorg als het onderwijs.

Om thuisonderwijs goed te regelen stel ik de volgende punten voor:

- 1) Maak thuisonderwijs een volwaardige vorm van onderwijs. Geen vrijstelling van de leerplicht maar keuzevrijheid voor invulling van het leerrecht!
Ouders hebben de plicht (Artikel 247 Burgerlijk Wetboek Boek 1) om voor een optimale ontwikkeling van hun kind te zorgen. Geef ouders dan ook de mogelijkheden om dat te doen.
- 2) Geef ouders de vrijheid om het onderwijs in te richten zoals bij hen past.
Uit onderzoek blijkt dat thuisonderwezen kinderen over het algemeen bovengemiddelde resultaten behalen. Zelfs kinderen die volgens een unschooling-principe onderwezen zijn, scoren

goed vergeleken bij gemiddelde schoolkinderen. Bron:

<https://www.psychologytoday.com/us/blog/freedom-learn/201406/survey-grown-unschoolers-i-overview-findings>

Omdat thuisonderwijs gebaseerd is op intrinsieke motivatie is de leeropbrengst groter en werken kinderen op natuurlijke wijze toe naar het behalen van hun eigen doelen.

- 3) Verhoog de kwaliteit door middelen beschikbaar te stellen.
Scholen ontvangen voor elke leerling een budget voor onderwijsbenodigdheden. Geef ook ouders de mogelijkheden om jaarlijks van een leerbudget gebruik te kunnen maken. Dit zou in de vorm kunnen van een gereserveerd budget waaruit gedeclareerd kan worden. Geef ouders redelijke vrijheid om dit budget in te zetten zoals bij hun onderwijs past. Denk hierbij aan het kiezen voor het aanschaffen van leermethoden en leermiddelen, educatieve software, museumjaarkaart, abonnementen op krant of tijdschrift, muzieklessen etc, maar ook het inhuren van een professional bijvoorbeeld voor hulp bij dyslexie.
- 4) Maak het mogelijk om ook na schoolgang te kunnen overstappen naar thuisonderwijs.
Juist als blijkt dat een kind niet goed tot zijn recht komt in het beschikbare onderwijs, kan thuisonderwijs uitkomst bieden. Niet alle ouders zullen hiervoor willen en kunnen kiezen, maar de ouders die dit willen moeten de mogelijkheid krijgen.
- 5) Maak combinaties mogelijk tussen onderwijs op school en thuisonderwijs.
Voor veel kinderen is een volledige week naar school onhaalbaar, maar zou deeltijd naar school wel nuttig zijn. In samenwerking met school kan het kind deels thuis werken en deels naar school gaan en zo van beide vormen van onderwijs profiteren.
- 6) Vervang controle van ouders door faciliteren van ouders.
Organiseer informatieverstrekking, cursussen over educatie, stimuleer lidmaatschappen bij verenigingen, etc. Werk vanuit het vertrouwen dat verreweg de meeste ouders een keuze voor thuisonderwijs weloverwogen maken en hierbij het belang van hun kinderen voorop stellen.
- 7) Stel redelijke eisen aan ouders en toets zuiver op geschiktheid voor thuisonderwijs.
Verplicht ouders bijvoorbeeld om zich aan te sluiten bij een vereniging voor thuisonderwijzers, een keurmerk te verkrijgen of iets dergelijks, maar onderwerp ze niet aan een verplicht diepgaand, privacy-schendend onderzoek dat het doel voorbij schiet.
Laat de beoordeling voor geschiktheid aan deskundige neutrale partij over, bijvoorbeeld de vereniging voor thuisonderwijs Nederland. Op deze wijze wordt daadwerkelijk bereikt dat ouders getoetst worden op geschiktheid voor het geven van thuisonderwijs en er geen andere belangen meespelen.

Tot slot

Ik hoop dat dit wetsvoorstel van tafel gaat en een nieuw wetsvoorstel wordt ontworpen waarin thuisonderwijs een waardige positie binnen het onderwijs krijgt. Er zullen heel veel kinderen en ouders mee geholpen zijn.